

Μακεδονικά

Τόμ. 1

Μιχ. Καλινδέρη, Σημειώματα ιστορικά εκ της Δυτ. Μακεδονίας. Πτολεμαΐς 1939. Σελ. 70, σχ. 16ον. & Του αυτού, Γραπτά μνημεία από τη Δυτ. Μακεδονία χρόνων τουρκοκρατίας. Πτολεμαΐς 1940. Σελ. 90.

Α. Σ.

doi: [10.12681/makedonika.9291](https://doi.org/10.12681/makedonika.9291)

Copyright © 2016, Α. Σ.

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Σ. Α. (2017). Μιχ. Καλινδέρη, Σημειώματα ιστορικά εκ της Δυτ. Μακεδονίας. Πτολεμαΐς 1939. Σελ. 70, σχ. 16ον. & Του αυτού, Γραπτά μνημεία από τη Δυτ. Μακεδονία χρόνων τουρκοκρατίας. Πτολεμαΐς 1940. Σελ. 90. *Μακεδονικά*, 1, 578–579. <https://doi.org/10.12681/makedonika.9291>

τάς ἀρχάς τοῦ 5ου π.Χ. αἰῶνος, καθὼς καὶ ἡ παρακολούθησις τῆς πολιτικῆς γραμμῆς, ποῦ ἀκολουθοῦν καθ' ὄλον τὸν 5ον αἰῶνα οἱ βασιλεῖς αὐτοῦ.

Ἡ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς ἀντιμετώπισις τῶν πραγμάτων διαφωτίζει τὴν βαθμιαίαν ἐξέλιξιν τοῦ κράτους τῶν ἀρχαίων Μακεδόνων, καθὼς καὶ τὴν πρωταρχικὴν φάσιν, ποῦ ἔλαβον αἱ σχέσεις αὐτοῦ μετὰ τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα.

Οὕτω εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ἐν λόγω ἐργασίας διαγράφεται ἡ βαθμιαία ἐξέλιξις τῶν κατακτήσεων, ποῦ ἔκαμαν οἱ Τημενίδαι βασιλεῖς εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου μνημονευομένην κατὰ τὴν ἡμετέραν θάλασσαν Μακεδονίαν, καὶ καθορίζονται τὰ ὄρια τοῦ μακεδονικοῦ βασιλείου εἰς τὰς ἀρχάς τοῦ 5ου αἰῶνος π.Χ. Κατόπιν ἐξετάζεται ἡ πολιτικὴ κατάστασις τῆς ἀνω Μακεδονίας ὡς καὶ τῶν πέραν τοῦ Ἄξιου Ἑθνῶν.

Ἀκολουθῶς ἐκτίθεται ἡ ἐπιρροή, ποῦ ἀσκοῦν οἱ Πέρσαι μετὰ τὰς κατακτήσεις τῶν εἰς τὴν Θράκην καὶ τὴν Μακεδονίαν εἰς τὰς ἀρχάς τοῦ 5ου αἰῶνος ἐπὶ τοῦ βασιλείου τῆς Μακεδονίας, ὡς καὶ ἡ θέσις τοῦ Μακεδόνο βασιλέως καθ' ὄλην τὴν περίοδον τῆς περσικῆς κατοχῆς ἐν Μακεδονίᾳ.

Ἡ ἐξέτασις ἐξ ἄλλου τῆς ἐπιρροῆς, ποῦ ἤσκησεν ἤδη ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 6ου π.Χ. αἰῶνος τὸ κράτος τῶν Ἀθηνῶν ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ (σελ. 47), διαφωτίζει τὴν πρωταρχικὴν φάσιν τῆς ἐξελίξεως τῆς ἀθηναϊκῆς ἀρχῆς ἐπὶ σπουδαίων ζωτικῶν σημείων εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Θράκην μέχρι τοῦ Ἑλλησπόντου.

Εἰς ἰδιαίτερον κεφάλαιον (σ. 56) ἐν τῇ ἐξιστορήσει τῶν κατὰ τὴν βασιλείαν Ἀλεξάνδρου Α', τοῦ φιλέλληνο, καταφαίνεται ἡ ἀφετηρία τῆς πολιτικῆς κατευθύνσεως τῶν Μακεδόνων βασιλέων μέχρι τοῦ Φιλίππου Β' ἀπέναντι τοῦ κράτους τῶν Ἀθηνῶν, εὐθύς μετὰ τὴν ἐπίδοσιν, ποῦ ἔλαβε τοῦτο διὰ τῆς μετὰ τὰ Περσικὰ Ἰδρυθείσης δηλιακῆς συμμαχίας. Εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο δίδεται ἡ ἀναγκαία ἔκτασις καὶ ἐρευνῶνται σπουδαῖα σημεῖα τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τοῦ δεξιοῦ ἐκείνου φιλέλληνο βασιλέως, ὅπως ἡ ἐπέκτασις τοῦ κράτους τοῦ μέχρι τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ, ἡ οἰκονομικὴ πολιτικὴ του καθὼς καὶ ἡ ὀργάνωσις στρατοῦ πεζικοῦ καὶ ἵππικοῦ.

I. Π.

Μιχ. Καλινδέρη, Σημειώματα ἱστορικὰ ἐκ τῆς Δυτ. Μακεδονίας. Πτολεμαῖς 1939. Σελ. 70, σχ. 16ον.

Τοῦ αὐτοῦ, Γραπτὰ μνημεῖα ἀπὸ τῆς Δυτ. Μακεδονίας χρόνων τουροκοκρατίας. Πτολεμαῖς 1940. Σελ. 90.

1. Εἰς τὸ πρῶτον ἐκ τῶν ἀνωτέρω μικρὸν του πόνημα ὁ κ. Μ. Καλινδέρης ἐπανεκδίδει ἄρθρα του διάφορα δημοσιευθέντα διὰ τοῦ ἡμερησίου τύπου τῆς Κοζάνης. Ἔτσι ἐννοεῖται καὶ ἡ ποικιλία τοῦ περιεχομένου, ἡ ὁποία ἐν τούτοις εἶναι ἐξωτερικὴ, διότι πραγματικῶς πρόκειται περὶ δημοσιεύσεως ἱστορικοῦ ὕλικου ἐκ χειρογράφων, κωδίκων καὶ λυτῶν ἐγγράφων. Οὕτω περιγράφει ὁ κ. Κ. τὸν παλαιότερον κώδικα τῆς Μονῆς Ὁσίου Νικάνορος τῆς Ζάμπορδας, τὸν «κώδικα τοῦ Ζωσιμᾶ», ὡς κακῶς ὀνομάζει οὗτος τὸν παλαιότερον σημερινὸ σωζόμενον κώδικα τῆς Μητροπόλεως Σιατίστης, μετὰ δημοσιεύσεως τοῦ ἐν αὐτῷ εὑρισκομένου καταλόγου «τῶν ὑποκειμένων τῇ Μητροπόλει ταῦτη χωρίων», τὸν παλαιότερον κώδικα τῆς Μητροπόλεως Κοζάνης, τὸ «κατάστιχον

του Τζηρέλα», ὡς κακῶς ὀνομάζει ὁ Καλινδέρης κώδικα — κατάστιχον ἐκ Ζουπανίου Ἀνασελίτσης. Ἐκτός τούτου καταχωρίζει τὸ κείμενον ἐγγράφων τινῶν ἀναφερομένων εἰς τὸ Ζιουπάνι, τὸ Βάντσικον καὶ τὸ Βλάτσι καὶ προσθέτει ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ Ἡγουμένου τῆς παρὰ τὴν Ἑλασσῶνα μονῆς τῆς Ὀλυμπιώτισσης Ἀνθίμου καὶ τῶν χρονικῶν (= ἐνθυμήσεων;) αὐτοῦ, παραθέτων καὶ τὸ κείμενον πέντε ἐνθυμήσεων.

Ὁ κ. Καλινδέρης εἰργάσθη μετὰ ζηλευτῆς φιλοπονίας, ἀλλ' ἄνευ συστήματος καὶ μεθόδου. Ἀκόμη καὶ εἰς τὴν σειρὰν τῶν εἰς τὰ « Σημειώματα » καταχωριζομένων ἄρθρων δὲν ἔδωκε προσοχὴν, χωρίζων τὰ ὁμοῦ ἀνήκοντα, ὡς εἶναι π. χ. ὁ χωρισμὸς τοῦ καταλόγου « τῶν ὑποκειμένων τῆ Μητρ. Σιατίσσης χωρίων » ἐκ τῆς περιγραφῆς τοῦ κώδικος, ὁ ὅποιος τὰ περιέχει· τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μετὰ τὸν κατάλογον τοῦ Νεοφύτου σελ. 41-47. Ἐπίσης δὲν ἐδόθη προσοχὴ εἰς τὴν διατύπωσιν καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν, ἡ ὁποία δὲν εἶναι ὁμαλή. Ἡ δ' ἐκτύπωσις παρουσιάζει πολλὰς ἀτελείας.

2. Συνεχίζων ὁ κ. Καλινδέρης τὴν δημοσίευσιν ἱστορικοῦ ὕλικου ἐκ Δυτ. Μακεδονίας παρέχει εἰς τὸ δεῦτερον ὑπὸ τὴν ἄνω ἐπιγραφὴν πόνημά του πρῶτον τὸ κείμενον « ἀπογραφικῆς (τοπογραφικῆς) ἐκθέσεως τοῦ μεσημβρινοῦ μέρους τῆς Μακεδονίας » ὑπὸ τοῦ Χαρίση Μεγδάνη, γραφεῖσαν μεθ' ἑνὸς προλόγου (σ. 2-25), κατόπιν δὲ δημοσιεύει ἐνθυμήσεις καὶ ἐπιγραφὰς ἀπὸ τῆν Δυτ. Μακεδονίαν (σ. 26-55), πολλὰ τῶν ὁποίων παρέχουν πολυτίμους πληροφορίας διὰ πρόσωπα καὶ πράγματα.

Σπουδαίαν συμβολὴν εἰς τὰ τοπωνύμια τῆς Δυτ. Μακεδονίας παρέχει κατάλογος τοιούτων σελ. 60-65, παραληφθεὶς ἐκ κώδικος τῆς Μονῆς Ζάμπορδας, τὸν ὅποιον εἶχε περιγράψει ὁ Κ. εἰς τὰ « Σημειώματα ἱστορικά » σ. 3-9. Σελ. 66-85 περιγράφει ὁ Κ. λεπτομερῶς τὸν δεῦτερον κατ' ἀρχαιότητα κώδικα τῆς Ἐπισκοπῆς Σερβίων καὶ Κοζάνης τῶν ἐτῶν 1815-1831, περιέχοντα τὴν ἀλληλογραφίαν τῆς Μητροπόλεως καὶ ἄλλας διαφόρους πράξεις. « Μερικὰ γράμματα ποῦ ἔχουν ἰδιαιτέρη ἀξία γιὰ τὴν διαφώτιση τῆς τοπικῆς ἱστορίας δημοσιεύονται ὀλόκληρα, ἀπὸ ἄλλα μόνον κομμάτια, τὰ πῶ ἐνδιαφέροντα ». Ἀκολουθεῖ σελ. 86-90 πίναξ κυρίων ὀνομάτων καὶ τοπωνυμίων.

Καὶ τὸ πονημάτιον αὐτὸ παρουσιάζει τὰς ἰδίας ἀτελείας ὡς καὶ τὸ προηγούμενως ἀναφερθέν, ἡ δὲ ἔλεεινή του ἐκτύπωσις κουράζει τὸν ἀναγνώστην.

Ὁ κ. Καλινδέρης καὶ διὰ τῶν δύο του αὐτῶν πονημάτων προσέφερον ἀρκετὸν — ὄχι πάντοτε σπουδαῖον — ἱστορικὸν ὕλικόν εἰς τοὺς καταγινομένους μετὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Μακεδονίας ἐπὶ τουρκοκρατίας. Ἡ ἐπιθυμία μας ἐν τούτοις θὰ ἦτο ὅπως οὗτος χρησιμοποίησιν τὴν ζηλευτὴν του φιλεργίαν καὶ δι' ἄλλα πολὺ σπουδαιότερα καὶ συνθετικώτερα θέματα, ἀφορῶντα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Μακεδονίας.

Α. Σ.

Στίλπ. Π. Κυργιακίδου, Τί εἶναι Λαογραφία καὶ εἰς τί δύναται νὰ ὠφελήσῃ ἢ σπουδῇ της. Θεσσαλονίκη 1937. σελ. 31.

Ὁ συγγραφεὺς ἀπαριθμεῖ τὰς παρανοήσεις σχετικῶς μετὰ τὴν φύσιν τῶν λαογραφικῶν στοιχείων καὶ τὴν ἐξήγησιν τῆς προελεύσεως αὐτῶν, δίδει νέον ὄρισμὸν τῆς Λαογραφίας, διάφορον ἐκείνου τοῦ Πολίτου καὶ διαγράφει τὴν ὄφε-